

ročník III.

pátek 5. května 2023

Milý čtenáři!

Konečně pěkné počasí!

Koloběžka je po jarním servisu a jezdí jako blázen. A jak líp jezdí, dojede také dál. Takže teď každý den jezdíme nejen do vedlejšího údolí, ale dokonce do údolí za ním.

Ale žádný užitek pro vás, přátelé.

Stodůlky, Jinonice, Butovice, Klukovice, Chaby, Třebonice...

Žádný Český ráj. ☺

Je tomu pár let, co se v Turnově zrodila myšlenka oživit šperkařskou tradici města obnovením pasáže pod radnicí. V pátek 5. května můžete objevit obnovené prostory, které historicky patřily Turnovskému dílu.

Najde se zajisté nespočet pamětníků, kteří vzpomenu na Turnovské dílo, jenž se nacházelo v prostoru pasáže. Zde se během let 1927—1957 scházely umělecké osobnosti regionu, pořádaly zde výstavy, přednášky, vydávaly katalogy děl a pořádaly exkurze. V průběhu těchto let zde sídlilo reklamní studio, modistka, švec i holič. V 80. letech zde byly ještě poslední obchody se službami a dále již prostory jenom chátraly.

Turnov se opět rozezvučí tóny zlatnických kladívek i vrněním brusičských strojů a ožije tak projekt ULIČKA ŘEMESEL. V nově zrekonstruovaném prostoru se zrodil sen dvanácti řemeslnic a umělkyň.

Snad nám pamětníci prominou, že jsme nezachovaly název Turnovské dílo, ale k naší cti nutno podotknout, že jsme při výběru loga vycházely právě z loga Turnovského díla a přenesly tak kousek poselství a historie do nové moderně pojaté pasáže. Naší vizí je navázání na tradice a propojení několika rukodělných řemesel a kooperace umělců a řemeslníků Turnova a okolí. V naší uličce je nás většina absolventek Střední umělecko-průmyslové školy a vyšší odborné školy v Turnově, a proto bychom rády prezentovaly i naši školu a navázaly spolupráci s ní i s Muzeem Českého ráje.

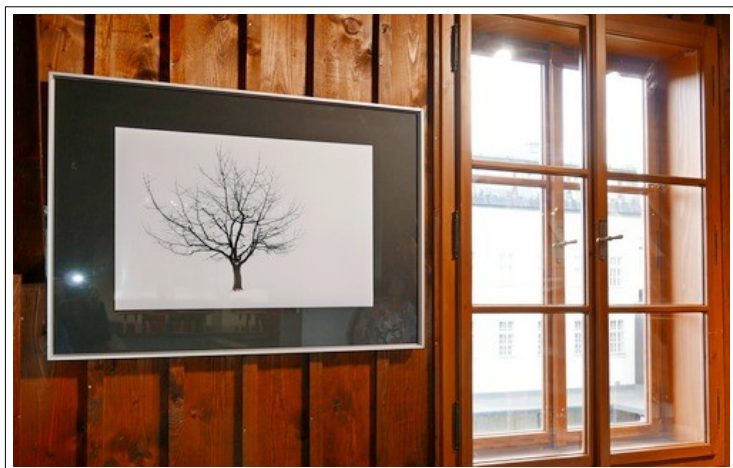

Galerii, kterou budeme provozovat v rámci celého komplexu, bychom rády pojaly jako kreativní prostor pro pořádání výstav a kulturních akcí pro regionální umělce, řemeslníky i veřejnosti známější autory. Především bychom ale rády podpořily mladé talentované začínající umělce, kteří jsou jakkoli propojeni s naším městem. V přízemí ULIČKY ŘEMESEL najdete čtyři kreativní dílny a ateliéry, kde budete moci nahlédnout pod ruce šperkařek, restaurátorky, rytečky kovů, nožířky, malířky, brusičky drahých kamenů, brusičky a malířky skla, krejčí i obuvnice.

Originální díla si budete moci zakoupit na místě v jednotlivých obchodech, nebo využít nabídku zakázkové výroby. V budoucnu chceme nabídku rozšířit na

workshopy pro veřejnost. Slavnostní otevření nových prostor je plánováno na **pátek 5. května** v 16 hodin. Bude součástí Májové slavnosti, která již od 13 hodin společně s hasičskou technikou, hudebním programem a občerstvením zaplní turnovské náměstí Českého ráje. Nezapomeňte zajít také do nové Uličky řemesel, je na co se těšit a co objevovat.

/ Markéta Mikulová – šperkařka

Výstava fotografií Pavly Bičíkové *Za hranicí slov: Český ráj* byla zahájena. Vidět ji můžete v Kamenářském domě do 18. června denně kromě pondělí. Na snímku fotografa z Kozákovska ve společnosti kurátorky Jany Hunterové. (foto MČR)

Exponát měsíce – keramická nádoba z Ohrazenic u Turnova. Po celý květen ji můžete vidět v expozici muzea

Na jaře roku 2022 probíhal v k. ú. Ohrazenice u Turnova záchranný archeologický výzkum vyvolaný stavbou polní cesty HPC10. Výzkum spočíval v liniové skrývce na nevýrazném návrší západně od obce v blízkosti rychlostní

silnice na Liberec. Pracovníci archeologického oddělení prozkoumali 147 jam, které dokládají existenci pravěkého osídlení v mladší až pozdní době bronzové a starší době římské. Jedná se o nově objevenou lokalitu, která obohacuje poznání vývoje pravěkého osídlení na Turnovsku.

Nyní již k samotnému exponátu. Jedná se o velkou nádobu s esovitou profilací, neboli dvoukónickou nádobu. Našla ji naše kolegyně Kateřina Jakubičková /**FOTO** na dně větší jámy č. 135. Nádoba byla rozbitá, nicméně díky počtu a velikosti navazujících fragmentů se jí podařilo paní Anně Kellerové rekonstruovat – doplnit sádrou a vytvarovat do původního tvaru. Původní hmotnost 19 střepů před dotvarováním nádoby činila 2,8 kg, při rekonstrukčním tvarování nebyly užity tři malé střepy, které na ostatní nenavazovaly. Nádoba má při okraji průměr 33–34 cm, při dně je průměr 9 cm, obvod výdutě činí 1,44 cm a výšku má 31–32 cm. Povrch těla nádoby není nijak zdobený ani drsněný, stejně tak vnitřek nádoby.

Interpretace funkce nádoby není jednoznačná. Podle rozměrů by mohla spadat do kategorie tzv. zásobnicových nádob sloužících k uskladňování potravin. Nicméně s ohledem na velmi tenké stěny (4 – 6 mm) a chybějící drsnění povrchu, které je pro zásobnice typické, musíme tuto domněnku odmítnout. Nádoba tedy sloužila spíše k přenášení lehčích vysušených potravin. Jakým způsobem se octla na dně jámy, je pro nás také neznámou. S ohledem na fakt, že fragmenty nádoby ležely přesně na dně jámy, nabízí se možnost, že ji tam patřičně umístil obyvatel osady a poté došlo k zaplnění jámy. Zda šlo o rituální akt, nebo o prostý zásyp jámy odpadem v momentě, kdy jáma už nesloužila svému původnímu účelu – tj. zřejmě obilné silo, se můžeme jen dohadovat. (MČR)

Zobousměrnění nájezdu na silnici I/10 v Ohrazenicích už má termín

Ředitelství silnic a dálnic v květnu spouští jednu ze dvou významných dopravních staveb plánovaných v Turnově a Ohrazenicích. Začne stavba nájezdu a připojovacího pruhu U Pyrámu.

Přestavba stávající křižovatky, která doposud umožňovala pouze sjezd na Ohrazenice, odstartuje v druhém květnovém týdnu. Jedná se o vybudování nájezdu a připojovacího pruhu na silnici I/10 na Turnov. Součástí realizace je také nová mobilní protihluková stěna.

Stavební práce by měly probíhat **od 9. května** do 3. září 2023. V tomto období je nutné počítat s úplnou uzavírkou sjezdu z I/10 na Ohrazenice. Objízdná trasa vede po I/10 a I/35 ke sjezdu do Nádražní ulice, tudy směrem k vlakovému nádraží a dále Nádražní ulicí do Ohrazenic.

V době uzavírky rovněž platí výluky pro autobusy na linkách 340, 350, 550, jezdit budou dle výlukových jízdnicích řádů. Po dobu uzavírky uvedené autobusové linky ve směru z Liberce nebudou obsluhovat zastávky *Ohrazenice, u výkupny a Turnov, U Benešů*.

Realizací přestavby křižovatky dojde k přímému napojení na silnici I/10 z Ohrazenic. Investorem stavby je Ředitelství silnic a dálnic ČR, zhotovitelem firma COLAS CZ.

V souvislosti s touto přestavbou se často hovoří o plánované výstavbě jižní mimoúrovňové křižovatky I/10 ve Fučíkově ulici. Jedná se o další z investičních akcí ŘSD. Výběrové řízení na zhotovitele této stavby je před dokončením.

Realizace by mohla začít na přelomu června a července 2023.

(Marcela Jandová)

Zastupitelstvo Turnova schválilo rozdělení finančních prostředků z Programu regenerace Městských památkových rezervací a městských památkových zón na rok 2023 pro projekt *Restaurování sousoší sv. Václava, sv. Jana Nepomuckého a sv. Antonína Paduánského, ul. Skálova, Turnov*.

Celkový objem prací v roce 2023 činí 235.500 Kč (uznatelné náklady).

Jednotlivé podíly jsou tyto: 35.500 Kč z prostředků vlastníka (město), 200 tisíc z Programu regenerace MPR a MPZ.

Turnovské kulturní tipy:

pátek 5. května od 19 hodin, Malá (domácí) scéna, klub KUS
Retro Five

Úterý 9. května od 19 hodin, Dům Na Sboře
Večer Na Sboře – Na koloběžce do Santiaga de Compostela

Literárně cestovatelský pořad se spisovatelkou Martinou Josífkou Zelinkovou, která se vydala na koloběžce do španělského Santiaga de Compostela.

Absolvovala cestu během 43 dnů a ujela na koloběžce 3.467 km. Jela v horku, lijáku, větru, bouřích i za krásných dnů a zažila neuvěřitelné věci. O Svatojakubské cestě vyšel již nespočet knih, ale její kniha *S Bílým rytířem za svatým Jakubem* je skutečně originální.

středa 10. května od 19.30, divadlo
Ivo Kahánek a Karolína Cingrošová
Z Broadwaye do Hollywoodu a zpět
aneb pocta pánům Korngoldovi
a Gershwinovi.

V programu se snoubí hudba dvou
amerických hudebních skladatelů
židovského původu, kteří působili
a tvořili ve stejnou dobu na stejných
místech. Jedná se o Ericha
Korngolda, rodáka z Brna, a George
Gershwina, který spolu se svým
bratrem textařem Irou Gershwinem
dal vzniknout stovkám známých
i méně známých melodií. Karolína

Cingrošová se v písních obou skladatelů představuje jako femme fatale v dobových róbách z předválečné éry, a to za doprovodu předního českého klavíristy Ivo Kahánka, který přednese také několik sólových skladeb včetně nezbytné Rapsodie v modrém.

čtvrtek 11. května od 19.30, divadlo

Kaktusový květ

Kaktusový květ je 27. premiéra Divadelní společnosti Háta, jedná se o brilantní komedii, která skvěle kombinuje situační humor a romantiku.

Původně francouzská hra, kterou pro americkou Broadway adaptoval I.A.L.Diamond, scénárista filmového hitu Někdo to rád horké. Slavný film z roku 1969 má na svém kontě jednoho Oscara, Zlatý Glóbus a další ceny.

Čtvrtek 11. května od 17 hodin, Turnov II – knihovna na vlakovém nádraží
Pocta Rohanům

Kastelán Sychrova doktor Miloš Kadlec představí nový prohlídkový okruh druhého patra východního křídla, který byl zpřístupněný k dvoustému výročí příchodu rodu Rohanů na zámek Sychrov.

Čtvrtek 11. května od 18.00, sálek ICM, hlavní budova knihovny

Život ve středověku: Na hradech

Poslední povídání o životě ve středověku, které uzavře celý cyklus, symbolicky vyvrcholí prostředím společenské elity. Podíváme se, jak se toto prostředí, do něhož spadal i panovnický dvůr, vyvíjelo od raného středověku do novověku, jak jeho struktura v žádné z dob nebyla jednodušší a vnitřně se i velmi výrazně odlišovala. Představíme si povinnosti i radosti této vrstvy obyvatel, která cca 1.300 let utvářela politický vývoj naší země.

pátek 12. května od 19.00, Malá (domácí) scéna, klub KUS

Bodlák

Písňe, které máte rádi, si můžete zazpívat a poslechnout v podání kapelníka,

Míry Jíry - kytara, foukací harmonika, zpěv a jeho kolegů Jirky „Dědeka“ Palduse - mandolína, zpěv; Jirky „Houby“ Václavíka - banjo, kytara, zpěv a Tomáše Preislera - kontrabas, zpěv. O svém hraní říkají: „V našem repertoáru jsou písničky bez výjimky převzaty od jiných skupin a zpěváků, kteří je zase převzali od někoho jiného. Žánrově nás lze zařadit asi někde na pomezí české country. Skladby si pro svoji hlasovou a instrumentální potřebu náležitě upravujeme, tudíž jsou od originálů k nepoznání a autoři by se divili, co všechno lze s jejich skladbami udělat.“

sobota 13. května od 19.00, Malá (domácí) scéna, klub KUS

Laxigal, Pluto & Jim Čert

Turnovská rocková kapela Laxigal vznikla před téměř patnácti lety, od té doby se v kapele vystřídal mnoho členů, krom pevného jádra - Jožina a Franty.

V dnešní době hrají ve čtyřčlenném složení. Martin - zpěv a kytara, Franta - vokály a kytara, Jožo - basa, Míra - bicí. "Hrajeme převážně převzaté věci, ale v našem repertoáru jsou i vlastní věci a na dalších pracujeme. Děkujeme všem fanouškům za podporu, kteří se dostaví na jakékoliv naše vystoupení."

Kapela Pluto vám zahraje svou tvorbu žánru psychedelic-alternative rock.

Kapelu z Lomnice nad Popelkou, založenou v roce 2019 tvoří Ladis (bicí), Honzík (baskytara), Viky (kytara) a Ajka (zpěv, kytara a harmonika).

Posledním účinkujícím bude Jim Čert. Vlastním jménem František Horáček, je český zpěvák a akordeonista zpívající vlastní balady, které vycházejí z východoslovanského folkloru, s častými citacemi barokní hudby. Vedle toho hraje zlidovělé hospodské odrhovačky, parodické písně, případně Marijuanu D.

neděle 14. května od 17.00, kino Sféra

Královský balet: Popelka

Po více než deseti letech se nesmrtelná klasika s hudbou Sergeje Prokofjeva vrací v nové produkci zpět na pódium Royal Opera House. Tvůrčí tým přináší prvky filmu, divadla, tance i opery pro novou atmosféru Popelky – věčného světa pohádkových víl, dýňových kočárů, krásných princů a hledání pravé lásky.

turnovsko

TATOBITY – Zdravím všechny milovníky cestování a dovolených plných nevšedních zážitků. Jak už mnozí víte, mým největším koníčkem jsou výpravy a poznávací cesty do blízkých i dalekých zajímavých zemí.

Jednou z navštívených zemí byla i Albánie a Černá Hora, zájem lidí o informace a tipy mě inspiroval napsat o těchto nádherných zemích cestopis, který jsem vydal na začátku dubna.

Zvolil jsem mix vlastních zážitků a faktografie, který se osvědčil i u knihy o Íránu. V bohatě ilustrované publikaci se s čtenáři dělím o příběhy a postřehy, které jsme spolu s mou ženou při výpravách po Albánii a Černé Hoře prožili, a budu moc rád, pokud kniha pomůže zažehnout plamínek zvědavosti nebo poskytne inspiraci pro Vaše vlastní cestovatelské plány. Jsem moc rád, že po řadě promítání se hodně diváků zbavilo obav z návštěvy Albánie a do pro ně neznámého prostředí se nakonec vypravili. Zkusíte to také?

E-kniha ve formátu PDF je za 350 Kč k dostání na e-shopu <https://www.lubosvránek.cz/e-knihy/>. Papírová je už bezmála vyprodaná, na skladě je už posledních pár kusů za 690 Kč.

(Luboš Vránek, Informáček)

SYCHROV – Milí návštěvníci, od 29. dubna) se můžete těšit na novou výstavu ČESKÉ DĚJINY v zámeckém areálu! A co vás čeká? Výstava voskových figurín nejen z české historie. V reálné podobě, výšce, dobovém oblečení i s 3D replikami k daným osobnostem (např. Karel IV., Karlův most, korunovační klenoty, Zlatá bula sicilská atd.). Karel IV., Jan Žižka, císař Franc Josef, Cyril a Metoděj, Přemysl Otakar I., Jan Hus, Marie Terezie, Napoleon Bonaparte, aj...

Upozornění pro návštěvníky: od 30. 05. do 14. 06. a 18. 06. bude zámek Sychrov i zámecký park z důvodu filmování pro veřejnost uzavřen. Výstava České dějiny probíhá bez omezení.

SVIJANY – Na zámku ve Svijanech na Liberecku vybudovali novou expozici Neolitu a Eduarda Štorcha. Představuje nálezy z pravěkého sídliště objeveného u nedalekých Příšovic i sbírku, kterou známý spisovatel a archeolog Štorch věnoval Severočeskému muzeu v Liberci. Součástí expozice jsou tisíce odštípaných pazourků a stovky kamenných nástrojů z doby před 6500 až 7000 lety, řekl manažer Zámku Svijany Libor Stejskal.

Nálezy prezentované v nové expozici pocházejí podle Stejskala z období, kdy se na území usadili první zemědělci. „Část výstavního prostoru je upravena tak,

jako by ji pravěký člověk právě opustil a zanechal po sobě doutnající ohniště a vydělané kůže,“ řekl. Projekt zaštitil archeolog severočeského muzea Petr Brestovanský, expozici pro zámek vytvořil sochař, restaurátor, malíř a designér Stefan Shamilyan.

Návštěvníci si mohou v nové expozici prohlédnout část nálezů z pravěkého sídliště z mladší doby kamenné, zkoumaného v letech 2007 a 2011 při výstavbě logistického centra nedaleko benzinové čerpací stanice v Příšovicích. „Nález půdorysů 17 domů a dílen kruhového až oválného půdorysu na výrobu broušených kamenných nástrojů a štípané pazouřkové industrie v pravidelném uspořádání nemá v České republice obdoby,“ doplnil Brestovanský.

Zámek také představuje sbírku pedagoga, spisovatele a archeologa Eduarda Štorcha z jeho domu ve středočeské Lobči. Štorch proslul povídkami a romány situovanými nejčastěji do období doby kamenné a bronzové, k nejznámějším patří kniha Lovci mamutů vydaná poprvé v roce 1918. Severočeské muzeum v Liberci převzalo jeho sbírku v roce 1953 s příslibem, že ji vystaví. Podařilo se to až teď, po 70 letech na zámku ve Svijanech. Dnes patří Pivovaru Svijany,

který do obnovy areálu investoval přes 100 milionů korun. Kromě expozic je v areálu hotel, restaurace, pivní lázně a infocentrum.

(Genus, foto facebook zámku)

A restaurace právě prošla restaurací – no, láká to návštěvě...

Liberecký kraj, Město Rovensko pod Troskami a Spolek válečných veteránů ČSSPP

pořádají

Slavnostní den města spojený s připomínkou 80 výročí Paraskupiny Antimony

v pátek 12. května a v sobotu 13. května 2023 v Rovensku pod Troskami

PROGRAM OSLAV

Pátek 12. května

Sál v městském úřadu

18:00 – 20:00 Přednáška „BARBORA VOLÁ LONDÝN, PARASKUPINA ANTIMONY“, přednáší Petr Tolar, ČsOL

Sobota 13. května

Náměstí prof. Drahoňovského

8:00 – 8:30 slavnostní zahájení akce – nástup a uctění památky všem padlým v boji za svobodu za účasti hejtmana a dalších hostů

8:00 – 19:00 venkovní výstava s názvem „ANTIMONY“

9:00 – 12:30 výstava historické vojenské techniky

9:00 – 17:00 skákací hrad pro děti, občerstvení

17:00 – 19:00 koncert blues-rockové kapely Blue Job Band

U fotbalového hřiště

10:00 – 15:00 fotolety vrtulníkem pro širokou veřejnost

10:00 – 14:00 airsoftová střelnice pro širokou veřejnost

9:00 – 14:00 výstava vojenské techniky AČR

14:00 – 14:15 seskok parašutistů na fotbalové hřiště

Železniční stanice Rovensko pod Troskami

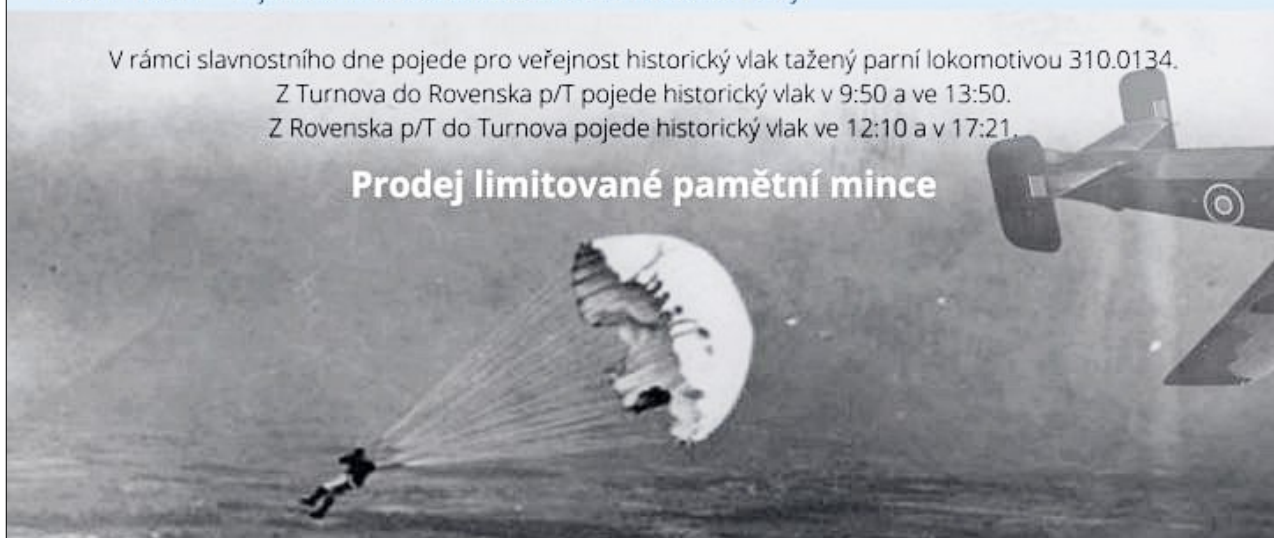
15:00 – 15:40 vojensko-historická ukázka z období II. světové války

V rámci slavnostního dne pojedje pro veřejnost historický vlak tažený parní lokomotivou 310.0134.

Z Turnova do Rovenska p/T pojedje historický vlak v 9:50 a ve 13:50.

Z Rovenska p/T do Turnova pojedje historický vlak ve 12:10 a v 17:21.

Prodej limitované pamětní mince

Tři zprávy z Lomnického řemeslného pivovaru –

Idaho7 - tenhle chmel nás okouznil! Tak jsme ho použili jako hlavního a jediného hrdinu do naší edice Single Hopů. Dnes už bude v lahvích, zítra, tedy v pátek v 18:00 narážíme na pivovarské zahrádce.

Ahoj přátelé, právě začalo LÉTO! Pouštíme totiž po roce do světa SUMMER ALE 10...

Konečně ten pivovar bude nějak vypadat...
Jdeme do závěrečné fáze rekonstrukce pivovaru – fasády...

LIBŠTÁT –

Historie a současnost

DŮM ČP. 51

Dřevěný dům stál v místě dnešního koupaliště. Roku 1784 koupil František Podlipný tento nově vystavený domek. Majitelé se zde po té střídali. Při sčítání z roku 1910 jsou zde zapsány 2 rodiny – 10 osob, v roce 1921 1 rodina – 4 osoby. Dřevěný dům stál v místě dnešního koupaliště, roku 1931 byl zbořen.

Stavba nového domu čp 51 byla povolena 6. srpna 1939, podmínkou byl vysoký plot, aby včely neobtěžovaly tažný dobytek. Stavěli Václav a Marie Kosařovi. Po té vlastnili též Suchánkovi. V roce 1965 jsou majitelé Jarosla Křapka a Josef Valenta. Povolena stavba chlívků. Přibližně v roce 2001 vlastní Marta a Václav Váňovi. Roku 2008 oprava venkovní omítky a v roce 2011 nová střecha. Dům je ve výšce 401 m.n.m.

Repro Libštátský zpravodaj

semily

Od 1. května je prodloužen provoz ortopedické ambulance v nemocnici v Semilech – ve všední dny v době od 15:30 do 20:00 hod. Kromě objednaných pacientů budou přijímáni k ošetření pacienti s akutním poraněním pohybového aparátu (tržné rány, zlomeniny).

**# Rada města Semily schválila uzavření Smlouvy o nájmu pozemku v areálu bývalé pily v katastrálním území Semily (pro parkování vozidel u ferraty). Via ferrata Vodní brána funguje již deset let. Ve spolupráci s Mikroregionem Kozákov zde postupně budujeme zázemí pro její návštěvníky. Je zde umístěno mobilní WC (toi toi), vzniklo posezení a v TIC se půjčují lezecké sety. Ferrata se brzo stala velice populární a začalo sem mířit velké množství lezců z celé republiky, kteří se dopravují osobními automobily. Jelikož v blízkosti nebyla žádná vhodná plocha na parkování, začaly se množit stížnosti vlastníků garáží, že zde auta parkují neutěšeně a často se ke svým garážím nemohou ani dostat. Nyní se naskytlá možnost pronajmout si areál bývalé pily. Plocha je dostatečně velká a měla by pojmout většinu vozidel.
(Tomáš Sábl, Semilské noviny)**

Kniha Internace v Semilech 1950-1953 byla pokřtěna

Ve středu 19. dubna byl v Muzeu a Pojizerské galerii Semily slavnostně pokřtěn již desátý titul z ediční řady Paměti Semilská s názvem Internace v Semilech 1950 - 1953. Odkrývání osudů řeholníků v nemocničním oddělení. Autorem knihy je muzejní historik Tomáš Chvátal. Navázal v ní na své předchozí knihy, které odkrývají mlhavá témata historie Semil (Plíživá kontrarevoluce v Semilech 1968, Bílá místa konce války 1944-5). Stejně jako tyto tituly doprovází i novou knihu výpravná výstava v prostorách muzea, kterou je možné navštívit až do 4. června 2023.

10. publikace z edice Paměti Semilská pod názvem Internace v Semilech 1950-1953 byla slavnostně pokřtěna dne 26. dubna v semilském muzeu.

Kniha se věnuje zřejmě nejtajemnějšímu tématu z dějin města, které se týká internace kněží v semilské nemocnici v padesátých letech minulého století. Co je pravdy na zvěstech o tom, že zde byli v rámci komunistické Akce K řeholníci a kněží masivně mučeni? Zasloužil si primář Pluhař, aby na něj členové ilegální protikomunistické organizace ILPKORG1 připravovali atentát? Nebo vše bylo jinak, než se na první pohled zdá?

Na dvě stě šedesátí stranách jsou podrobně rozebrány informace získané během téměř osmiletého archivního výzkumu. Kniha čtenáře postupně provede tehdejšími semilskými i republikovými událostmi a jednotlivými spornými tématy a dovede nás až ke skutečným osudům 120 „semilských“ kněží a řeholníků. Publikace tak odkrývá dosud málo známou kapitolu komunistické Akce K, zaměřené proti řeholním řádům. Zájemci si knihu mohou zakoupit v muzejním obchůdku za 240 Kč, ale také v knihkupectví Křižovatka a v distribuční síti Kosmas. (Semilské noviny)

A ještě doplním pozvánkou – **11. května v 17.30** se v muzeu odbude přednáška Tomáše Chvátala o hledání informací o kněžích nuceně umístěných v semilské nemocnici. Rezervace míst na telefonním čísle 775 859 001 nebo na emailu svikova@muzeumsemily.cz. Vstupné 50 Kč.

#

90 Májů Karla Hynka Máchy

výstava sbírky nejvydávanějšího díla v Čechách

**Městská knihovna Semily
oddělení pro dospělé
10. května – 5. června 2023**

Vernisáž výstavy unikátní sbírky zapůjčené z jilemnické knihovny, včetně prvního vydání, které Mácha vydal vlastním nákladem. Úvodní slovo Jan Luštinec a kurátorka výstavy Petra Luňáková.

9. května 2023 v 17 hodin

Pouze na vernisáži bude možnost prolistovat si různá vydání.

VYSOKÉ n/J –

HARRACHOVÉ
V Z N E Š E N O S T Z A V A Z U J E

KVĚTEN 11. 2023	18:00 ČTVRTEK MĚSTSKÁ KNIHOVNA VYSOKÉ NAD JIZEROU
BESEDA S PaedDr. JANEM LUŠTINCEM	

Nutná rezervace míst na tel. č. 604 413 873
nebo přímo v městské knihovně.

Letošní rok je rokem, kdy si připomínáme 60. výročí založení Krkonošského národního parku. Stalo se tak 17. května 1963.

Pro květen jsme připravili takový malý narozeninový dárek – po celý měsíc budou mít vstupné zdarma do všech poboček Krkonošského muzea děti do 10 let a senioři nad 65 let. Konkrétně se jedná o Krkonošské muzeum ve Vrchlabí, v Jilemnici, o Památník zapadlých vlastenců v Pasekách nad Jizerou a také lesnicko-mysliveckou expozici Šindelka v Harrachově. (Radek drahý, KRNAP)

Přednáškový cyklus Osobnosti Harrachů

František Arnošt hrabě Harrach: Aristokrat, stavebník, podnikatel a cestovatel v kontextu dějin 19. století. Životní příběh politika, podnikatele a cestovatele v době velkých společenských změn představí historik PhDr. Filip Binder

z Historického ústavu AV ČR. Uskuteční se **v úterý 9. května v 17 hodin** v Erbovním sále.

vrchlabí

Filmový dokument má po premiéře

Etnolog Libor Dušek připravil námět a scénář a s týmem tmrw.film natočili časosběrný dokument s názvem „Už není toho dechu“. Pojednává o horákovi Zdeňku Jiříčkovi a zachycuje čtvero ročních období hospodáře. Natáčení dokumentu a související práce probíhaly od ledna 2022. Premiéra byla 15. dubna 2023 v Jablonci nad Jizerou.

Na vzniku filmového dokumentu se spolupodíleli: námět Libor Dušek, scénář Vratislav Karas, Libor Dušek, režie a střih Vratislav Karas, kamera Michal Rak, Vratislav Karas, hudba Radek Hanuš, produkce Kateřina Krejčová, Martin Lavický a tmrw.film.

„Rád čtu knihy a články mj. v časopisu Krkonoše – Jizerské hory autora Libora Duška,“ uvedl Jan Sobotka a pokračuje: „Brilantně zaznamenává život starousedlíků, kteří žili v horách, pracovali na poličkách, pastvinách, byli to ti někdejší horalé, naši předci. Jejich styl života, postoje, poznání a postřehy by nám neměly být lhostejné a měly by být nějak uchovány či zaznamenány. A právě to Libor dobře dělá.

Cíleně čtu o krkonošských rodácích, o někdejším i složitém soužití Čechů a Němců, je důležité takové reálie uchovat. Vzpomínky, způsoby života, hospodaření, přemýšlení, které patří k území jednou mohou vymizet a už je nikdy neuvidíme, neuslyšíme, nezachytíme, nepopíšeme, a to by byla škoda. Jde o uchování podstatného, co dříve bylo a už není nebo brzy nebude. Například

Liborovy knihy o Krkonošských rodácích budou jednou součástí jistého kulturního dědictví našeho regionu,“ uzavřel Jan Sobotka. *(starosta Vrchlabí – pozn. f.)*

Časosběrný dokument je o Zdeňku Jiříčkovi, který strávil takřka celý život v rodné chalupě ve Vojtěšicích v západních Krkonoších nad levým břehem nad Jizerou, nedaleko Jablonce nad Jizerou. Zaznamenány jsou střípky životní zkušenosti a moudrosti energického humoristy, totožné s peripetemií a osudy posledních tradičních hospodářů české části Krkonoš.

Pětaosmdesátiletý samorost, který svým projevem, vzhledem, slovníkem a celkovým přístupem k životu evokuje krkonošské rodáky, které známe z fotografií a vyprávěnek před 1. světovou válkou. Nemá mobil ani televizi. Poslouchá jen rádio. Navzdory svému vysokému věku neztrácí energii a vitalitu k obhospodařování pole a péči nejen o domácí zvířata. Krmí jeleny, sype ptáčkům, chová nalezeného kocoura Fouska. Sám bez nadsázky žije v symbióze s krajinou se vším všudy...

/ Dáša Palátková, novinářka, PULS

Út

9

SEVERNÍM NEPÁLEM K MT. EVERESTU

Přednáška Luboše Jiříšty o putování k nejvyšší hoře naší planety. Setkáme se životem houževnatých Šerpů, pokloníme se odvaze prvních horolezců, zažijeme přistání na nejnebezpečnějším letišti světa aj. Připraveno je pro vás promítání fotografií, audio-video nahrávky a ochutnávka místního jídla.

KD Střelnice – Klub Kotelna, 18:00

Vstupné 100 / 150 / 200 Kč, dle vaší chuti podpořit Nepál!

**VÝTĚŽEK ZE VSTUPNÉHO PŮJDE NA
PODPORU NEPÁLSKÉ PŘÍRODY A LIDÍ**

Čt

11

JAN BURIAN

Jan Burian zahraje své nejnovější písně, ale i tvorbu starší, která sahá až do 70. let minulého století! Jan Burian vystoupil již na více než čtyřech tisících koncertech, většinou sólově za doprovodu klavíru, ale také v různých formacích – s rockovou kapelou Jan Burian Band a originálním nadžánrovým seskupením Bizarre Band.

KD Střelnice – Klub Kotelna, 19:30

Vstupné: 200 Kč

Prof. MUDr. Antonín Fingerland, DrSc - výrazná osobnost nejen Jičina a Hradce Králové

Se jménem tohoto jičínského rodáka (nar. 26. 2. 1900) jsem se setkal poprvé jako s autorem velké fotky mého strýce MUDr. Rudolfa Palce pod názvem „Sportovní portrét“. Zmíněný matčin bratr hrával za SK Jičín výtečně fotbal. Oba tyto pozdější lékaři vystudovali předtím Lepařovo gymnasium v Jičíně. Oba muži se pak shodně pohybovali celý život mezi lékařskými působišti v Hradci Králové a silnými příbuzenskými vazbami na Jičín.

O mnoho let později, po Listopadu 89, jsme s Jaromírem Gottliebem mezi četnými aktivitami zkoušeli i tu, kterou jsme se silnou nadsázkou a reminiscencí na Karla Čapka nazvali „Jičínští pátečníci“. Několik vzdělanců- ze starší generace – např. prof. Kvaček, prof. Úlerhla, MUDr. Rejlek i zástupci spolku Jičín v Praze a Akademické čtenářské jednoty, kterou jsme chtěli obnovit - se snažilo (většinou ve zdejších dostupných restauracích a v muzeu) o setkávání lidí se vztahem k Jičínu. Žen bylo bohužel pomálu – např. Dr. Gratzingerová, která přijela z USA, domácí historička dr. Eva Bílková.

Diskutovalo se o zdejších problémech a velikánech- a někde tady se zrodila i myšlenka „Kubínova Jičina“, která později vyústila v založení festivalu Jičín- město pohádky .

Pan profesor nám všem velmi zasvěceně a poutavě hovořival o literatuře, lékařských vědách, dějinách, i architektuře Jičina. Nevzpomínám, že by přišla řeč na jeho velkou lásku- totiž fotografování. Jeho fotografie starého Jičina, jeho krajiny, sportovní momentky byly všeobecně velmi oceňovány. Jako bývalý kuřák nezapomínal ani zde na své náhlé a změněné výrazné protikuřácké tažení! Jako student hradeckého gymnasia jsem je absolvoval povinně. On rád uváděl příklady: „Měl jsem sekretářku, krásná a mladá žena to byla. Kouřila. Když jsem jí pak pitval, byl to smutný pohled...“

Navýsost zajímavá bývala i jeho pojednání o tom, jaké pohlavní choroby měly osobnosti českých dějin - např. Valdštejn. Zde někde byl také zárodek pozdější snahy obnovit v Jičíně Valdštejnské dny, které v Jičíně byly předtím jedinkrát, a to v r. 1934, kdy trvaly neuvěřitelných několik týdnů!

S kreativním Jaromírem Gottliebem jsme to později dokázali - a pod hlavičkou Nadace festivalu Jičín - město pohádky jsme první čtyři ročníky tady v Jičíně i na různých místech okresu (Staré Hrady, Dětenice, hrad Kost) uskutečnili.

Pan profesor vzpomínal rád na Lepařovo gymnasium a v této souvislosti a zčásti i se svým oborem - patologií podrobně rozebíral nešťastný osud jiného jičínského rodáka - spolužáka - MVDr. Miroslava Derbeka (nar. 1894). Ten maturoval také na této střední škole a byl snad jako veterinář poslední obětí vysoce nakažlivé vohřivky u nás. Došlo k tomu nešťastnou náhodou při pitvě nemocného koně.

Díky Ing. Zdeňkovi Mazáčkovi, všesportovci a Jičíňákovi každým coulem, vím, že profesor Fingerland stál u zrodu Lékařské fakulty UK v Hradci Králové r. 1945. Mimo jiné se stal nositelem medaile J. Ev. Purkyně, zlaté medaile University Karlovy a v r. 1996 byl Českou lékařskou komorou jmenován Rytířem lékařského stavu. Byl čestným občanem Jičína a Hradce Králové. Neuvěřitelnou duševní svěžest a vtip osvědčil MUDr. Fingerland poté, kdy obdržel shora označené rytířské ocenění. Se zjevnou narážkou na (snad) bývalé privilegium šlechticů se nás s nadsázkou ptal, zda i pro něj tedy teď bude platit „*ius primae noctis*“ - právo první noci... ☺

Nezapomenutelná a všestranná osobnost.

Jsem rád, že jsem se s takovou setkal...

/ Jaroslav Veselý

JIČÍN – Restaurování věžních hodin jičínského kostela sv. Ignáce z Loyoly je dokončeno

Věžní hodiny kostela sv. Ignáce z Loyoly v březnu opět začaly ukazovat kolemjdoucím čas. Naši předci tedy v podstatě až do novověku ve svém každodenním životě spíše vnímali čas cyklický – běh roku, střídání ročních období, a s tím spojené potřeby. Lineární čas, řekněme běh jednotlivých událostí, získal na větší důležitosti až s postupem doby, stejně jako sjednocování času v rámci většího území, tedy že v Jičíně bude stejný čas jako například v Plzni.

Přesnější mechanické hodiny dlouho představovaly luxusní předmět, a věžní hodiny proto zprostředkovávaly informace o relativně přesném čase širokému okolí. Věžní hodiny často vznikaly nákladem obce, která o ně i dále pečovala. Ty nacházející se v kostele sv. Ignáce z Loyoly si obec převzala od eráru 12. května 1865. Tehdy přilehlá kolej sloužila po zrušení jezuitského řádu za kasárna 74. pěšímu pluku.

Věžní hodiny přestaly fungovat před desetiletími, dochovaly se ale relativně kompletní. Vlastní hodinový stroj se nachází v malé samostatné prostře v horním podlaží věže kostela. Je kovaný, železný a podle konstrukce pochází z konce 17. století, případně z první poloviny 18. století. Signatura při restaurování nalezena nebyla, hodinové stroje z tohoto období ale byly signovány jen výjimečně. Jicí stroj, pomyslné srdce hodin, byl původně vybaven krokovým mechanismem s korunovým krokovým kolem a vřetenem. Později

byl jicí stroj přestavěn na vratný krok Clementův a roku 1865, tedy v roce převzetí věžních hodin obcí, jej podle nápisu dochovaném na krokovém kole opětovně předělal jistý F. Patzelt, a to na klidový krok Grahamův. Hodinový stroj je přibližně 95 cm široký, 75 cm vysoký a 55 cm hluboký, kyvadlo je pak dlouhé 165 cm. Hodinový stroj odbíjí na bronzové cimbály v lucerně věže o průměrech 42 cm a 65 cm z roku 1682.

„Pokud se na obnovu kostela sv. Ignáce podíváme z nadhledu, tak ji můžeme brát jako doklad rozkvětu Jičína v současnosti. Kostel, který byl v havarijním stavu a jehož hodiny desetiletí nefungovaly se najednou vylupuje do krásy starobylé památky s novými hodinami, které měří přesný čas. Vždy když jdu kolem, tak mě opravená věž kostela i s nově restaurovanými hodinami velmi potěší. Perličkou na závěr je, že při prvotní prohlídce místa hodinář nemohl hodinový stroj nalézt a teprve ve chvíli, kdy chtěl do protokolu uvést, že je ztracený tak jeho manželka objevila zvláštní místnost i s hodinami. Pravděpodobně jenom díky tomuto ukrytí se hodinový stroj dochoval prakticky kompletní do současnosti,“ uvedl místostarosta Mgr. Petr Hamáček. Obnovu věžních hodin realizoval ak. soch. Petr Skála ze Sadské, jeden z nemnoha restaurátorů specializujících se právě na podobné věžní hodiny. Cílem restaurování bylo obnovit stav a podobu hodin z jejich poslední zmíněné přestavby v roce 1865 a obnovit jejich funkci. Hodinový stroj byl při restaurování rozebrán, jednotlivé součásti byly mechanicky i chemickou cestou čištěny a zbaveny koroze. Bylo provedeno přebroušení vybraných dílů a výměna částí mosazných výstelek ocelových ložisek. Následně proběhla opakovaná a důkladná ochrana kovových dílů proti korozi. Na základě sondami zjištěných zbytků starší barevnosti hodinového stroje byla obnovena červená

barevnost základního rámu stroje a černá na těch dílech, kde jsou ložiska (části s ložisky bývaly černé, aby na nich nebylo vidět ušpinění od maziva).

Rekonstruován byl dále systém pohonu hodinového stroje závažími zavěšenými na konopných lanech, rozvod točivého momentu od hodinového stroje k ciferníkům a systém odbíjení. V neposlední řadě byl historický hodinový stroj, bez jakýchkoliv destruktivních zásahů, doplněn automatickým natahovacím strojem a synchronizačním zařízením udržujícím hodiny v přesném chodu. V současné době pak probíhá korekce a ladění chodu věžních hodin. Průběh restaurování ak. soch. Petr Skála zachytil v závěrečné restaurátorské zprávě, ze které čerpá i tento článek.

/ Martin Mezera, Oddělení památkové péče;
Jan Jireš, tiskový mluvčí

liberec

V libereckém divadle nají za sebou premiéru Želary

Když Květa Legátová v roce 2001 vydala svou zralou prvotinu, bylo jí přes osmdesát. Na literární scéně zazářila jako světlice. Její knížka sklidila mnoho cen a stala se námětem řady adaptací. Navazuje na jedinečnou tradici vesnického románu i dramatu, z níž se zrodily nejvýraznější plody české literatury, ke kterým se *Želary* právem řadí.

Ucelený cyklus povídek splétá tvrdé osudy lidí z valašských kopianic v bezčasnou první republiky do vzácně poetického příběhu, kde obnažená pravda lidského bytí souzní s horským podnebím.

Zkušený autor a režisér Jakub Nvota, který liberecký soubor dobře zná z inscenací *Mikve* a *Král Lear*, vytvořil pro Divadlo F. X. Šaldy dramaturgii, v níž se uplatní celý ansámbl bez výjimky.

Obraz uzavřeného světa zapadlé vsi skládá jako mozaiku z obrazů s promlčeným tajemstvím i z vypjatých dramatických scén s překvapivým rozuzlením – tak jako samotná Legátová.

Jakub Nvota ve své adaptaci vychází přímo z původního cyklu povídek, který vyšel pod názvem *Želary*, na rozdíl od stejnojmenné adaptace filmové, která sleduje děj novely *Jozova Hanule*. Na jevišti Šaldova divadla ožije košatý obraz horské vsi, která na mapách záhadným omylem neexistuje, a strhující zápas nezdolných lidí o život v horských samotách proniká srdce čistotou

dravých pramenů, vůní bylin a hloubkou vysokého nebe. Nespoutané i něžné síly přírody si tady podmaňují život člověka a určují mu odvěké meze i nevyhnutelný rytmus ročních dob, milování, rození i umírání.

V titulních rolích se dnes představí Štěpánka Prýmková, Martin Stránský a Martin Polách, s nimi účinkují Tomáš Impseil, Jana Hejret Vojtková, Kateřina Kornhäuserová, hostující David Punčochář, Tomáš Váhala, Eliška Jansová, Jana Stránská, Karolína Baranová, Václav Helšus a další.

/ Divadlo F. X. Šaldy Liberec, foto Petr Neubert / DFXŠ

Během stavby parkovacího domu objevili archeologové Severočeského muzea v Liberci starý náhon

Torzo kamenné opěrné zídky, relikty žulových kamenů nebo soubor sídlištní stolní keramiky včetně kuthanu. To vše a mnoho dalšího našli během archeologického výzkumu pracovníci Severočeského muzea v Liberci v místech, kde nyní pokračuje stavba parkovacího domu v blízkosti Krajského úřadu Libereckého kraje.

„Všechny práce se uskutečnily ve velmi dobré koordinaci Libereckého kraje a zástupců stavební firmy. Činnost archeologů neovlivnila průběh prací na parkovacím domě, a ten bude dokončen v předpokládaném termínu,“ uvedl Zbyněk Miklík, náměstek hejtmana pro resort ekonomiky, majetku, investic, veřejných zakázek a informatiky.

„U všech podstatných nalezených stavebních reliktnů provedli archeologové přesné geodetické zaměření. Keramické soubory převezli na laboratorní zpracování do Bylan u Kutné Hory. Fotografická dokumentace a nálezy budou následně uloženy v archivu a depozitáři Severočeského muzea v Liberci,“ doda-

la Květa Vinklátová, náměstkyně pro resort kultury, památkové péče a cestovního ruchu.

Nález artefaktů nemá vliv na dostavbu parkovacího domu. Ten se s nejvyšší pravděpodobností dokončí v letošním roce. A co archeologové v Liberci všechno našli? Vitujeme z odborné specifikace nálezů od vedoucího Archeologického oddělení Severočeského muzea v Liberci Petra Brestovanského.

„Dne 9. listopadu 2022 našli archeologové torzo kamenné opěrné zídky v místech pod svahem ulice Náchodské, kde je na mapě stabilního katastru z roku 1843 značena hranice starého náhonu. Jedná se zřejmě o jednu z posledních připomínek staré památky, která zmizela při starších stavebních akcích bez archeologické dokumentace pod bývalými budovami někdejšího Státního výzkumného ústavu textilního a také při stavbě obchodních domů (Ještěd, Fórum). Tento zaniklý starý náhon byl původně prokopán z pravého břehu Lužické Nisy zhruba z míst dnes již neexistujícího prodloužení ulice U Jezu u parčíku Milady Horákové (stával zde jez).

Pak pokračoval pod svahem rovnoběžně s dnešní ulicí Náchodskou a dále severním směrem, přes prostor obchodního domu Fórum k bývalým budovám mlýna v místech dnešního čp. 26/7 (panský mlýn zde znám již od roku 1559) mezi ulicemi Barvířská a Široká. Při pokračujícím archeologickém výzkumu se podařilo zdokumentovat při severozápadním okraji stavební jámy další relikty žulových kamenů, a to na třech místech v řadě za sebou.

Z dalších objevů je nutné zmínit v severozápadním sektoru stavby nález hodnotného souboru sídlištní stolní keramiky z postmedieválního období (16.–18. století) včetně krásně zachovalého téměř kompletního kuthanu (pánev na třech nožkách). Z místa nově budované opěrky ve svahu zase pochází další soubor postmedievální keramiky a kovů včetně zoomorfních plastik.“

/ Filip Trdla

První akcí v Liebiegově paláci v Liberci, jehož rekonstrukce stála přes čtvrt miliardy korun, je výstava k mezinárodnímu festivalu animovaných filmů Anifilm. Začala ve třech sálech galerie nazvané Johann, další části Liebiegova paláce zatím přístupné nejsou.

A aspoň jednu zprávu z Anifilmu...

Cenu za celoživotní přínos animovanému filmu na festivalu Anifilm převzal animátor Alfons Mensdorff-Pouilly. Při slavnostním zahájení šestidenního mezinárodního festivalu se v Šaldově divadle udílely i ceny v národní soutěži Český obzor. Více než stočlenná Rada animovaného filmu vybrala jako nejlepší české animované dílo studentský snímek Deniska umřela v režii Philippa Kastnera.

Pětasedmdesátiletý Mensdorff-Pouilly se animační tvorbě věnuje přes 50 let. „Mám velkou radost, že jsem to dostal teď a ne až in memoriam,“ řekl při přebírání ceny.

„Filmy, které za sebou má, všichni známe,“ řekl ředitel Anifilmu Tomáš Rycheký. Do jeho rozsáhlé tvorby patří Zaniklý svět rukavic, Krysař, Fimfárum Jana Wericha nebo seriály Pat a Mat, Jája a Pája nebo Jak to chodí uhrochů. Diváci na Anifilmu uvidí výběr z jeho krátkometrážní tvorby pro dospělé a děti a také dva celovečerní filmy. Prvním bude Dobrodružství Robinsona Crusoe, námořníka z Yorku a druhým snímek Jedné noci, v jednom městě, který bude na festivalu uvedený raritně z 35ti milimetrové filmové kopie. Mezinárodní festival Anifilm potrvá v Liberci do neděle, nabídne v šesti dnech kolem 500 soutěžních i nesoutěžních snímků. V doprovodném programu bude lákat na výstavy, koncerty, loutkové divadlo nebo dabingové studio. Výsledky mezinárodních kategorií vyhlásí organizátoři v sobotu, v těch nejsledovanějších soutěži deset celovečerních a 36 krátkých animovaných filmů. Kategorie krátkých filmů letos zahrnuje i snímky, na jejichž podobě se podílela umělá inteligence, je mezi nimi i film vytesaný do dřeva. (Genus)

Na druhý břeh ve znamení spiritismu a dekadence.

Oblastní galerie odhaluje bohatství sbírek

Výstavu děl pozdního symbolismu, jehož představiteli byli členové umělecké skupiny Sursus, otevírá 28. dubna Oblastní galerie Liberec. Převážně grafickou výstavu tvorby Josefa Váchala, Jana Konůpka nebo Františka Koblihy doplní dva mistrovské kusy galerijní sbírky – pastel Utonulá Jakuba Schikanedera / fofo a kresba Estérel Františka Kupky.

Na přelomu 19. a 20. století se v českém výtvarném umění silně prosazoval symbolismus, který zachycoval skutečnost prostřednictvím symbolů a fantazie. Výstava Na druhý břeh představuje autory 1. poloviny 20. století, kteří se přiklonili k dekadentní tvorbě ovlivněné spiritismem a okultismem. Zdrojem inspirace jim často byla symbolistní literatura, ilustracemi literárních děl se tito autoři zároveň výrazně zapsali do dějin české knižní tvorby. První polovina 20. století byla obdobím velkých zvrátů, rozpadu Rakouska-Uherska, vzniku Československa a také obdobím dvou světových válek a celosvětové

hospodářské krize. Témata smrti, často znázorněná pomocí mytologie, pohádek a strašidelných příběhů, se dostávají do bezprostředního zájmu umělců. „Zatímco dekadentní umělci se snažili svými díly postihnout otázky smrti, utrpení a zmaru, spiritisté se s podobnými tématy pokoušeli vyrovnat pomocí víry v nadpřirozeno, víry v posmrtný život,“ říká kurátorka výstavy Michaela Kubišová. „Víra v komunikaci se zemřelými našla silnou oporu i u obyčejných lidí, zvláště v horských oblastech Krkonoš a v Podkrkonoší, kde se spiritismus natolik prolнул s lidovou religiozitou, že byl jako fenomén zapsán do nemateriálního kulturního dědictví UNESCO.“

Na výstavě Na Druhý břeh představí galerie mimo jiné i díla z cyklu dřevorytů K druhému břehu Josefa Váchala, podle něhož dostala výstava svůj název. Výstavu doplní zároveň i ukázky literárních předloh, které poukáží na propojení světa výtvarného umění a literatury. „Oblastní galerie Liberec výstavou Na druhý břeh umožní veřejnosti nahlédnout do skrytých pokladů depozitáře,“ uvádí náměstkyně hejtmana pro kulturu, cestovní ruch a památkovou péči Květa Vinklátová. „Zároveň potvrzuje svůj široký programový záběr, v němž kromě současných umělců představí i kus historie.“

Výstava v Grafickém kabinetu potrvá do 20. srpna.

/ Jan Mikulička

liberecký kraj

Hledá se nejlepší obecní kronika. Hlásit se lze do konce května

Jsou jedinečnými dokumenty a němými svědky života v obcích regionu. Šesté bienále soutěže měst a obcí o nejlepší kroniku Libereckého kraje vyhlašuje pod záštitou hejtmana Martina Půty Liberecký kraj. Cílem soutěže je podpořit a ocenit práci městských a obecních kronikářů a upozornit obyvatele kraje na

význam kronik pro uchování pravdivého obrazu současnosti budoucím generacím. Obce mohou vyplněnou přihlášku zasílat do 31. května. Soutěže se mohou zúčastnit všechna města a obce Libereckého kraje. Odborná komise posoudí kroniky ve dvou kategoriích, a to u obcí s počtem obyvatel do dvou tisíc a obcí s počtem obyvatel nad dva tisíce.

„Každý rok při předávání ceny mám možnost prohlédnout si přihlášené kroniky. Jsou mezi nimi jak velmi výrazné, doslova výtvarně pojaté kroniky, ale i ty, které jsou střídme a staví čistě na faktografických údajích. Všechny mají pro budoucnost obcí a měst velký význam, protože zaznamenávají nejen významné události, ale i běžný život. To je vždy pro budoucí generace důležité pro autentický obrázek o životě v místě,“ říká Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Porota složená ze zástupců Krajského úřadu Libereckého kraje, Státních okresních archivů, Muzea Českého ráje v Turnově a Městské knihovny v Jablonci nad Nisou bude hodnotit kroniky za rok 2020 a 2021 z hlediska obsahu a struktury zápisu, stylistické úrovně, grafické a výtvarné stránky a příloh ke kronice.

Nejúspěšnější kronikáři získají za své kroniky kromě diplomu finanční ocenění – za první místo deset, za druhé šest a za třetí tři tisíce korun. Pořadatel si vyhrazuje právo některou cenu neudělit.

Vyplněnou přihlášku mohou obce zasílat do 31. května na adresu předsedy Ještědské pobočky České archivní společnosti: Pavel Jakubec, Státní okresní archiv Semily, Archivní 570, 513 01 Semily. Soutěžní svazek, případně svazky se zápisy za vyhodnocovaná léta 2020 až 2021, včetně příloh za toto období, zapůjčí obec svému místně příslušnému okresnímu archivu do 15. června. Slavnostní vyhodnocení za účasti představitelů Libereckého kraje, starostů a kronikářů se uskuteční 19. září v Krajské vědecké knihovně v Liberci, kde budou vystaveny i kroniky. Liberecký kraj soutěž pořádá ve spolupráci s Ještědskou pobočkou České archivní společnosti.

/ Jan Mikulička

NOVÝ BOR – Odešel Ladislav Hlína

V pondělí 13. března zemřel akademický sochař Ladislav Hlína. Pro novoborskou veřejnost je znám především jako autor kašny s rybářem a bronzové sochy ženy s dítětem na lavičce u kruhového objezdu v Liberecké ulici. Je autorem také bronzové sochy flétnistky v proluce u českolipské Unionky.

Narodil se v Novém Boru v roce 1947 a dožil se tak téměř 76 let. V letech 1962–1966 vystudoval proslulou SUPŠ sklářskou v Kamenickém Šenově obor Svítidla a osvětlování interiéru, v roce 1969 opustil Československo. Zpočátku

se živil malováním portrétů a kreseb na ulici. Poté přesídlil do Kolína nad Rýnem, kde vystudoval vysokou školu uměleckou pod vedením prof. Jäckela. Zde také začal lít bronz. Do své tvorby promítal neutuchající lásku k přírodě. Ostatně patřil

mezi významné chovatele poštovních holubů a odchoval také pumu Amandu. Vytvořil spoustu děl pro městské a lázeňské parky či zámecké zahrady v Německu i jinde v zahraničí. Čest jeho památce!

/ Josef Starosta, foto Petr Germanič, *Novoborský měsíčník*

Sklářské muzeum v Novém Boru slaví 130 let - 70 let v domě čp.105

Po válce, v květnu roku 1953, bylo konečně znovu otevřeno sklářské muzeum. Tradice přetržená vysídlením původního německého obyvatelstva a nové politické zřízení kladly před muzejníky nové výzvy.

Ve snaze dát muzejní práci nějaký profesionální rámec a koncepci byl již v roce 1952 jmenován muzejní výbor složený z významných osobností města i sklářství.

Jeho členové byli: Jaromír Špaček, Stanislav Libenský, Josef M. Hospodka, František Hradec, Rudolf Görtler, Josef Verner a J. Kozák. Správcem muzea byl jmenován Rudolf Šnýdr.

Ve druhé polovině 50. let sílil tlak na prezentování myšlenek budování socialismu. Muzeum proto pořádalo krátkodobé výstavy poplatné době (Obrazy a fotografie z armádní soutěže tvořivosti, Československý lid ve výtvarném umění).

Konec 50. a počátek 60. let nebyl pro muzeum právě šťastný. Bylo veřejně kritizováno za neprofesionální odbornou práci a nedostatečnou prezentaci. Sbírky nebyly zaevidovány, natož pravidelně inventarizovány. Stejně na tom však bylo i muzeum v Kamenickém Šenově a řada dalších malých muzeí. V souladu se státní politikou centralizace se po vleklých jednáních dospělo ke konsensu, že se muzea stanou pobočkami Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou. Došlo k tomu delimitační dohodou v roce 1964. Muzeum sice částečně ztratilo svou samostatnost, ale získalo odborné vedení a jasné zaměření.

V roce 1965 byla otevřena nová stálá expozice prezentující výhradně sklo a sklářskou historii Novoborska, sbírkové předměty vlastivědného charakteru byly převedeny do jiných institucí. Sbírka skla byla kompletně zaevidována byly prováděny její pravidelné kontroly. Ředitelem byl v roce 1964 jmenován Ing. Václav Sacher. Ve funkci ho roku 1968 vystřídal Michal Gelnar. Oba se pilně věnovali především sklářské archeologii. V sedmdesátých letech se muzeum opět stalo centrem

kulturního života ve městě. Na pravidelných vernisážích se zde začal scházet široký okruh příznivců skla i významné osobnosti českého sklářství. V roce 1976 začala éra žen v čele sklářského muzea. První ředitelkou byla Jana Škorpíková. O dva roky později ji vystřídala Eva Ranšová, která muzeum vedla bezmála 30 let. Velký dík jí patří za založení muzejního archivu. Její zásluhou bylo zachráněno ohromné množství výrobní dokumentace a katalogů předválečných rafinerií. Tento neocenitelný zdroj poznání byl obecně považován za bezcenný a neřídka končil na skládkách. V roce 1982 se v Novém Boru konalo I. mezinárodní sklářské sympozium IGS. Muzeum tím získalo spoustu nových kontaktů a dostalo se do povědomí světové odborné veřejnosti. Sbírka se rychle rozšiřovala především díky velkými administrativním převodům skla z národního podniku Crystalex. Muzeum se už od svého počátku nezaměřovalo jen na unikátní mistrovské kusy, ale mapovalo také komerční výrobu. První léta po sametové revoluci byla plná optimismu a překotných změn. Zásadním krokem byl návrat pod správu města v roce 1992. O rok později, ke 100. výročí založení, byla otevřena nová stálá expozice a vydán katalog. Budova muzea prošla rekonstrukcí. Byla opravena střecha, podlahy i fasáda. Nejdůležitější však byla stavební úprava sklepa. Konečně získalo muzeum důstojný výstavní prostor.

Nové milénium zahájilo muzeum velkou výstavou v Obecním domě v Praze, na níž bylo představeno sklo z let 1880 až 1930, vrcholné doby borského sklářství. Do muzea nastoupila nová generace muzejníků, což se odrazilo také ve výstavní koncepci. K prověřeným tématům a výtvarníkům známých jmen přibýly prezentace mladých začínajících sklářů. Muzeum začalo pořádat pravidelné akce pro širokou veřejnost.

Muzejní noci i Vánoce v muzeu se rychle setkaly s vřelým ohlasem. Muzeu se v úzké spolupráci s městem a za jeho podpory dostalo také velkých investic. Roku 2013 byla dokončena přístavba – spojovací budova mezi objektem čp. 105 a čp. 106 financovaná především z evropských fondů. Tím se částečně vyřešily problémy s nevhodným uložením sbírkového fondu trvající dlouhá desetiletí. Nemilým překvapením bylo zjištění, že převod sbírek ze správy jabloneckého muzea zpět na město z roku 1991 byl kvůli legislativní chybě neplatný. Složitou právní situaci, komplikující práci se sbírkou, se podařilo po opravdu dlouhých a komplikovaných jednáních vyřešit až Usnesením vlády České republiky ze dne 6. 12. 2017. V posledních letech se podařilo dokončit rekonstrukci přilehlé budovy čp. 106, jejíž prostory sdílíme s Turistickým informačním centrem. Plánů na výstavy, akce a rekonstrukce máme mnoho. Držte nám palce a zachovejte nám, prosím, přízeň.

/ Eliška Vavříčková, Sklářské muzeum Nový Bor, *Novoborský měsíčník*

ČESKÁ LÍPA – Vagonka patří k České Lípě už třetí století

Výstavu o českolipské továrně na vagony, na které se podíleli i pamětníci z regionu, bude k vidění v ambitu Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě. Koná se pod záštitou statutárního náměstka hejtmana pro resort dopravy Jana

Svitáka. Vernisáž se uskuteční ve čtvrtek 4. května v 17 hodin, výstava potrvá do 29. října.

„Strojírenská výroba v České Lípě má dlouholetou tradici a vagony z tamní továrny znají po celém světě. Dodnes jde o impozantní průmyslový podnik, který dává práci více než tisícovce zaměstnanců. Z jeho hal se až tají industriální dech,“ uvedl statutární náměstek hejtmána Jan Sviták.

Expozice nese název Příběh českolipské vagónky (1918–2023). V prvních dvou částech představuje stručný vývoj dopravy na Českolipsku od středověku až po současnost a také historii výroby železničních vagónů v České republice, která odstartovala ve 20. letech 19. století. Třetí, největší část je věnována historii závodu a produkci českolipské vagónky, která během své éry vyráběla kromě nákladních a osobních železničních vagonů také tramvaje, elektrické lokomotivy, autobusy nebo kabiny pro visutou lanovou dráhu. „V roce 2023 to bude právě 105 let od založení této významné českolipské firmy,“ připomněl kurátor výstavy Marek Hofman, etnograf vlastivědného muzea.

Českolipská vagónka je neodmyslitelně svázána se životem obyvatel v regionu. „V České Lípě a v okolí se najde stále mnoho pamětníků, jejichž rodiny byly profesně svázány s touto výrobou. Proto to není jen výstava zaměřená na technické parametry výroby, ale odráží také příběhy lidí z našeho města.

Výstava proto obsahuje i krátký exkurz do bydlení a rekreace zaměstnanců a vlivu vagónky na kulturu a sport,“ vysvětlil ředitel muzea Zdeněk Vitáček. Kromě panelů s texty a fotografiemi výstavu doprovází řada trojrozměrných exponátů a sbírkových předmětů. Část exponátů pochází z kolekce Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě, ale většina vystavených exponátů v podobě modelů vagonů a vlaků, archiválií a doplňků je zapůjčena ze soukromých sbírek.

/ Jan Mikulička

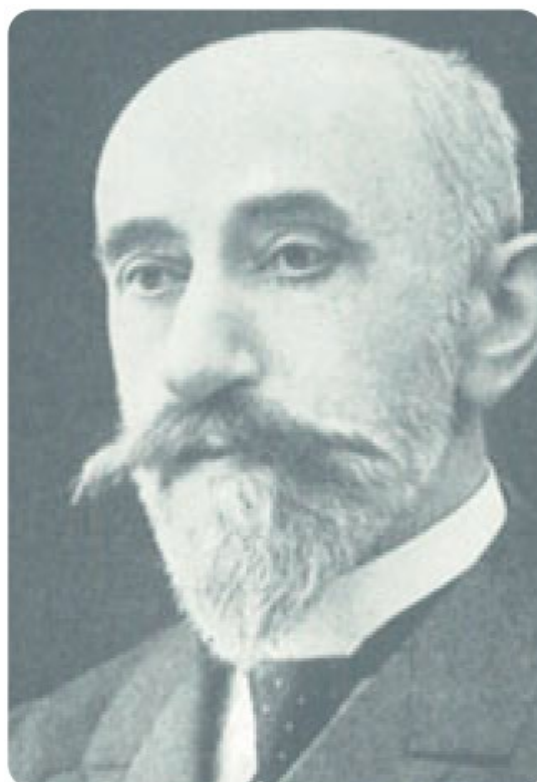

Gotthard Smolař (* 4. 5. 1863 v Jičíně, † 21. 6. 1926 v Praze)

V květnovém medailonu si připomeneme středoškolského profesora, botanika, mineraloga a autora učebnic Gottharda Smolaře. Narodil se v Jičíně 4. května 1863, v letošním roce tak uplynulo již 160 let od jeho narození. Byl absolventem jičínského gymnázia, kde maturoval v roce 1881. Následovala studia přírodních věd na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Po ukončení studií vyučoval na řadě míst. Mimo jiné učil přírodopis i na prvním dívčím gymnáziu v Rakousku-Uhersku. V roce 1895 se stal řádným profesorem na gymnáziu v Jičíně a působil zde až do roku 1913. Poté byl jmenován ředitelem gymnázia v Brandýse nad Labem, kde pracoval do roku 1921. Poslední léta svého života strávil v Praze, kde vyučoval na gymnáziu na Královských Vinohradech.

Věnoval se hlavně botanice a mineralogii. Byl velkým propagátorem těchto oborů. Jeho hlavní myšlenkou bylo vyučovat přírodopis názorně. Za svého působení na jičínském gymnáziu zavedl od roku 1907 pravidelná přírodopisná praktika. Také se svými žáky konal vycházky do přírody, kde studovali rostliny a vodní živočichy jičínského okolí. Pracoval i v jičínském muzeu. Profesori se tehdy běžně zapojovali do místního spolkového a kulturního života. On sám byl např. Zakladatelem a prvním předsedou Včelařského spolku pro Jičín a okolí, a pro včelaře pořádal různé přednášky. Byl předsedou a později čestným členem Muzejního spolku v Jičíně.

Důležitou oblastí jeho práce byla činnost pedagogická. Vydal několik učebnic ze svého oboru. Byly to Rostlinopis pro nižší oddělení středních škol (1922), Botanika pro vyšší třídy středních škol (1925) a také Ilustrovaný klíč k určování semenných rostlin (1922). Psal odborné články z botaniky a mineralogie, které byly vydávány v předních časopisech té doby. Patřil ke znalcům Prachovských skal a svým příspěvkem v Körbrově Ilustrovaném průvodci po památných a zajímavých místech Království Českého, který vyšel v roce 1906, se je snažil přiblížit veřejnosti. Zajímal se také o akvaristiku a teraristiku. Zemřel v Praze 21. června 1926 ve svých 63 letech. Jeho činnost byla široká. Jeho středoškolská učebnice botaniky byla považována za průlomové dílo a vyšla v několika vydáních. Ještě dnes ji najdete ve fondech některých českých knihoven. Na stránkách Souborného katalogu České republiky www.cas-lin.cz se můžete seznámit i s jeho dalšími pracemi. Některá jeho díla jsou již digitalizovaná. V digitální podobě zde najdete např. Ilustrovaný klíč k určování semenných

rostlin, nebo již výše zmiňovaný průvodce po Prachovských skalách, jejichž popularizaci se profesor Smolař také věnoval.

/ Iva Rodrová, Jičínský zpravodaj

#

Eja Kulovaný

včera vyšlo nové sorry !

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: *knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj*